

Crònicateatre

Vicky Luengo, envoltada de gats xinesos a l'«Ivànov» d'Àlex Rigola, al Teatre Lliure ■ BEIGOTT

‘Nebots’ de Txèkhov

Jordi Bordes

Barcelona

La descendència de Txèkhov ha estat prolífica. Aquella impossibilitat d'afrontar el destí atrapa avui els directors d'arreu del món. La casualitat ha fet que coincideixin aquests dies a la cartellera de Barcelona tres propostes, amb adaptacions radicalment diferents, que parteixen de l'embrió Txèkhov. Podrien ser tres germans en l'art, però la distància els converteix en tres nebots particulars de l'autor de *Les tres germanes*.

Àlex Rigola ha debutat amb un Txèkhov tan fresc com dramàtic a la sala Fabià Puigserver del Lliure de Montjuïc. Els actors d'«Ivànov» es diuen pel seu nom. La sensació de família a la deriva, de ruïna, i la incapacitat de defensar un rumb personal i col·lectiu transforma l'escena en patètica. Joan Carreras és aquest Ivànov que avorreix la dona i que se sent incapaç d'afrontar el declivi de la hisenda. Rigola enfronta el públic en dues grades i li atorga un aire molt trencador: amb actors que juguen a futbol i gats russos, com a regals d'aniversari a la més desitjada. La banda sonora és de Nao Albet que, alhora, fa del metge que denuncia Ivànov però no fa res per corregir la seva vida. No té la valentia d'endur-se una desvalguda Sara Espígul, la més dèbil de tots. Tot i aquest kitsch de Rigola, de basar xinès, hi ha una interpretació continguda. Potser no és necessari que es vagin dient, contínuament, pel seu nom. Carreras, desenganyat, continua persuadint la jove Vicky Luengo. Però el viatge de l'aristòcrata en crisi Andreu Benito és cap al París del seu passat, no a Moscou. El criat espavilat és ara un

intrèpid Pau Roca. La peça passa rapidíssima i deixa una sensació ambigua: de frustració en l'espectador pel drama dels personatges; i de satisfacció pel treball dels actors. Aclaparador.

Rebekka Kricheldorf ha escrit una versió de *Les tres germanes* molt eficaç. Ha desvestit els personatges de la malenconia de Txèkhov i els ha posat un nihilisme imperant. Les picades d'ullet al dramaturg rus són contínues però amb una comèdia prou pròxima, sense farsa, i que manté algunes incògnites per captar l'atenció de l'espectador. El treball a la direcció de Jordi Prat i Coll és també molt fresc. Certament, de vegades sembla que els actors ar-

Tres versions del dramaturg rus coincideixen aquests dies a la cartellera teatral de Barcelona

gentinegin. Hi ha una molt bona química entre els actors, que supera les filies i fòbies dels seus personatges. El joc és constant. La situació de bloqueig és la mateixa que l'obra original, però ara ni tan sols confien en resoldre el viatge a Moscou. La seva vida no pot redreçar-se de cap manera. Els actors presenten uns personatges empàtics (encara que, puntualment, antipàtics, egocèntrics, covards...) amb els seus instants de lluïment, amb uns monòlegs que, sense buscar una brillantor literària, traspassen un devesall d'imatges que fan còmica i pròxima la situació. La seva és una felicitat caduca. Any rere any, cada cop es troben més al fons d'un pou del

qual no troben la manera de sortir. Però si això genera pànic en Olga, Irina i Maixa de Txèkhov, aquestes tres protagonistes d'avui es riuen amb cinisme de la seva desgràcia. I Andrei s'hi suma en comprovar que la seva dona l'aparca fent de cangur. Són, tots plegats, uns personatges solitaris incapaços d'actuar per allò que els fa il·lusió: El destí texkhovià els ofega. Un cinisme estès i una mala llet servida amb un humor molt humà.

La trilogia de la imperfecció de la Sala Atrium acaba amb *Nina*, una versió molt modificada de *La gavina*, de Txèkhov. Del text original en queden sis pàgines, pràcticament... El procés d'assaig ha permès idear com va ser la solitud de Nina quan va decidir emprendre el viatge cap a Moscou confiant en triomfar com a artista, com a mare i com a dona. En realitat, tot és un drama en majúscules. En aquesta versió (que en comptes de càmera en directe han optat per projectar imatges gravades i un *mapping*) s'ha optat per deixar sola l'artista ingènua (però valenta) amb Trèplev, el fill de la diva, que voldria ser escriptor i superar l'escriptor Trigorin, però s'adona que no té talent per fer res.

Probablement, de totes tres és l'obra per a la qual es necessita conèixer millor la peça clàssica de la trilogia. Amb la dràstica reducció de personatges, se sacrifica el conflicte generacional. Actoralment, Jordi Llordella és un contingut fracassat i Gal·la Sabaté es llença a defensar el personatge amb la confiança de la direcció escènica de Raimon Molins. Com al personatge, li falta maduresa. La Nina acabarà sent la supervivent. Perquè entendre quina és la dificultat de la vida, però no per això abandonarà el seu somni. Ara ja no serà tan utòpic sinó que tocarà molt més de peus a terra.

Mirador

Imma Merino

Les mentides dels governs

La manera d'una prèvia del festival Docs Barcelona, que començarà dijous la seva vintena edició i continuarà fins al 28 de maig vinent, vaig assistir a la projecció d'una de les pel·lícules programades a la sala de cinema que, ubicada en un hotel de la plaça Medinaceli, potser és la més singular (i, sens dubte, la més còmoda) entre les que hi ha actualment a Barcelona. Malauradament, però, només és accessible als membres d'un grup privat i als crítics de cinema i altres convidats en projeccions per a la premsa. El cas és que el documental projectat du per títol *All Governments Lie*, una frase del periodista nord-americà I.F. Stone que, des dels anys trenta fins als anys setanta del segle passat, va realitzar un periodisme d'investigació a partir de la premissa (reiteradament confirmada) que tots els governs menteixen.

El film està produït per Oliver Stone i dirigit per Alfred Peabody, que participarà en un col·loqui a l'Aribau Club el dijous 25 de maig en una de les tres sessions (les altres tindran lloc el 20 i el 28 de maig) programades dins del Docs Barcelona. No podré assistir al col·loqui perquè seré a Canes. Les formes de Peabody no em complauen perquè remetien a una mena de documental que imposa un discurs sense que l'espectador tingui espai per fer la seva reflexió, de manera que no és per res que un dels seus testimonis sigui Michael Moore, tot i que estalvia les *performances* exhibicionistes del director de *Fahrenheit 9/11*. Es pot sintonitzar amb el discurs, però no amb la forma. Tanmateix, m'hauria interessat assistir al col·loqui sobre una pel·lícula que, amb tot, planteja un tema clau del món actual: el control dels mitjans de comunicació, cada cop més en mans de grans corporacions, i la resistència del periodisme independent.

Segons Scahill, les grans corporacions han segrestat els mitjans

Isidor Feinstein (Izzy) Stone era un reconegut periodista quan l'any 1950 va ser inclòs en la "llista negra" del senador McCarthy i apartat dels mitjans. Tres anys més tard, però, va crear una publicació independent, *I.F. Weekly*, amb la qual va denunciar les mentides de McCarthy (i del govern d'Eisenhower) i, una dècada després, les que va dir Lynsay B. Johnson amb la finalitat d'obtenir l'aprovació del Congrés dels EUA per intervenir al Vietnam. Johnson va argumentar que Vietnam del Nord havia atacat destructors dels EUA al golf de Tonkin. Una mentida que fa pensar en una altra: aquella, relativa a les armes de destrucció massiva, amb la qual George W. Bush, junt amb els seus aliats, va justificar la intervenció a l'Iraq. Una mentida que, amb el temps, fins ha reconegut Bush amb el cinisme de considerar-la necessària. Una mentida que, contràriament al *New York Times*, que se la va empassar, van denunciar des de bon principi als mateixos EUA periodistes independents, com ara Jeremy Scahill, que ha escrit abastament sobre els interessos en l'existència de les guerres per part de la indústria armamentista i dels exèrcits privats, com ara el Blackwater, fundat per Erik Prince, amic dels Bush.

Scahill, que afirma que s'ha produït un cop d'estat amb el qual les grans corporacions han segrestat els mitjans de comunicació, apareix a *All Governments Lie* com un dels hereus d'Izzy Stone. Com Amy Goodman, fundadora i presentadora del programa de notícies *Democracy News!* (emès diàriament per ràdio, televisió i internet) en el qual va treballar Jeremy Scahill; i Glenn Greenwald, al qual, junt amb Laura Poitras, Edward Snowden va denunciar el programa d'espionatge massiu del govern dels EUA. Scahill, Greenwald i Poitras han fundat una agència. No és només als EUA, evidentment, on hi ha periodistes resistents que denuncien les mentides dels governs i dels poders. Em pregunto, però, si els periodistes d'aquest país estem fent la feina que s'hauria de fer.